

Nogle seværdigheder

1 Broen over voldgraven

Vestvolden er bygget som et anlæg til forsvar af København. Derfor var adgangen over voldgraven oprindeligt meget begrænset.

Men da voldanlægget overgik til parkområde, blev der behov for, at man kunne komme over voldgraven. Gangbroen her blev opført i 1966 og danner nu forbindelsesled mellem Kagsmosen og ringen af parker omkring København med bl.a. Utterslev Mose og Damhussøen.

2 »Hjerte-sti«

Langs stien ligger der store kampesten med hvide tal, der viser motionisterne, hvor langt de er gået eller løbet rundt i mosen. Udgangspunktet for den 1300 m lange rute er indgangen ved hjørnet af Kagsvang og Brunevang. I 1998 indgik Københavns Kommune et samarbejde med Hjerteforeningen. Nogle små hjerte-skilte markerer nu sammen med stenene en såkaldt »hjerTESTI«.

3 Vandet

Vandet i mosen kommer fra nedbøren, som falder direkte på vand- og moseoverfladen, og fra to grøfter, som opsamler vand fra det omliggende terræn. Desuden er der en rørlagt forbindelse mellem Kagsåen og mosen i dennes sydvestlige hjørne (ud for pkt. 5 på kortet). Gennem røret kan der enten ledes vand til eller fra mosen. Mosen modtager således ikke spildevand, og vandets kvalitet er god. Dette er en vigtig forudsætning for, at der er et alsidigt dyre- og planteliv i mosen og dens vand.

4 Smådyrene i vandet

Den åbne vandoverflade begrænser sig til en bred strimmel vand, der omkranser det centrale moseområde. Denne strimmel er min. 0,5 m dyb. Men trods sin ringe udstrækning rummer vandet en vrimmel af smådyr. Her kan i forsommeren findes utallige haletudser fra brune frøer. Også salamandre og forskellige insekter, bl.a. vandkalve og vandnymfe-larver, trives i vandet.

5 Vandfuglene

Flest vandfugle ses i den del af mosen, hvor græsset næsten når ned til vandkanten. De er vant til mennesker og er helt trygge ved de besøgende. Mest talrig er gråanden, men også troldand, blishøne og grønbenet rørhøne trives i mosen. Mange af fuglene nyder i yngletiden godt af den centrale, utilgængelige del af mosen. Det gælder også for større vandfugle som knopsvane og grågås, mens fiskehejren kun er en hyppig gæst på jagt efter fisk og andre dyr i mosens vand.

6 Småfuglene

Mange af småfuglene findes i det centrale uberørte moseområde. Men også træer og buske uden for dette område giver gode livsbetingelser for mindre fugle. Blandt de mest velkendte er musvit og blåmejse. Men også halemejsje, træløber og nattergal kan ses – og ikke mindst høres. Af de lidt større fugle ses solsort og husskade hele året, mens sjagger især kan træffes om vinteren. Også fugle som tornsanger, rørsanger og løvsanger er der mulighed for at opleve i mosen.

7 El

Elletræet kendes på sine 1,5-2 cm lange »kogler«. Heri dannes en mængde små nødder, som spises af småfugle om vinteren. Ved siden af »koglerne« ses om foråret de nyudsprungne rakler. De er 4-6 cm lange, og indeholder en masse små blomster, som danner pollen.

El kan vokse helt ned til bredden af søer og vandløb, da dets rødder kan tåle at »stå i vand«. Træets ved er meget modstandsdygtigt over for fugt, og udborede stammer har derfor i gamle dage været brugt bl.a. som vandrør.

Fakta om Kagsmosen

Samlede areal er 15 ha, heraf udgør vand- og mosefladen 9 ha.

Anlagt som park i 1939-41.

Fredet i 1996 (sammen med Vestvolden).

Omfattet af Naturbeskyttelsesloven af 1992 §3.

Vand- og mosefladen er omfattet af vandløbsregulativ nr. 10 i Københavns Kommune (i henhold til Vandløbsloven).

En begrænset del af Kagsmosen ligger vest for Kagsåen (både i Herlev og Rødovre Kommune). Folderen omfatter ikke dette område.

8 Birkelund

Her i kanten af mosen står birkene typisk meget fugtigt. Birk er et lystræ – et træ, der kræver meget lys for at trives, og som ikke kaster megen skygge. Desuden har træet især som ungt en smuk, hvid stamme på grund af de harpiks- og luftfyldte celler, som findes i barkens yderste lag. Birk kan anvendes til så vidt forskellige ting som fremstilling af møbler og vin samt til at garve og farve med.

9 Mosepartiet

Mosens centrale del er vanskelig tilgængelig. Her foregår ikke traditionel parkpleje med jævnlig beskæring af buske og træer – naturen får lov til at passe sig selv. Kun med 5-10 års mellemrum vover parkpersonalet sig om vinteren ud på den tynde og sprøde is mellem tagrørene («sivene») for at tynde lidt ud i de opvoksede pil og ask. Uden denne udtynding ville området gro helt til med træer, og mange af vandfuglene ville miste deres mulighed for at yngle i området.

10 Mosegrise

Vinteren igennem, når det tætte væv af urter er visnet ned, ses sporene efter mosegrisenes aktivitet tydeligt mellem stien og vandet. Overalt ligger de sorte bunker af nyopskudt jord og fortæller om en livlig aktivitet under jorden. Netop i et fugtigt område som Kagsmosen er mosegrisene ofte talrige – og her har de også et fristed, idet de naturligvis ikke jages. Desuden er her masser af føde for en ren planteæder som mosegrisen.

Kagsmosens historie

Da man i slutningen af 1800-tallet opførte Vestvolden, blev det sumpede område, der hed Kagsmosen, inddraget i forsvaret af København. Hvis byen kom under belejring, kunne hele mosen oversvømmes. Det ville gøre det uhyre vanskeligt for fjenden at trænge frem til selve voldgraven og volden. Denne strategiske betydning mistede Kagsmosen dog allerede igen i 1921, da Vestvolden blev opgivet som forsvarsværk. Herefter lå mosen ret upåagtet hen i en årrække. Den blev kun udnyttet til tørvegravning, hvilket medførte, at der hist og her skabtes huller.

I 1939 begyndte man så at anlægge den nuværende park. Dette anlægsprojekt blev udført som et beskæftigelsesarbejde i lighed med andre projekter, som i disse år blev udført i nogle af byens grønne områder – bl.a. i Utterslev Mose. Selv om Kagsmosen nu blev en park, mistede den ikke sit naturpræg. Dyr og planter havde fortsat gode muligheder for at trives, fordi store dele af mosen forblev næsten uberørt af menneskehånd.

Mosens status som naturareal blev stadfæstet ved dens fredning i 1977. I følge denne fredning måtte kun stier og græsplæner, der er anlagt rundt om det centrale moseområde, udsættes for græsslåning og anden pleje. Og da Vestvolden blev fredet i 1996, kom Kagsmosen med ind under denne fredning. Dermed forblev mosens status som en oase for dyr og planter uændret.

Allerede i 1966 var Kagsmosen blevet forbundet med den »grønne ring« af parker omkring København. Det skete ved anlæggelsen af gangbroen over Fæstningskanalen. Derved blev det muligt via Vestvolden, at bevæge sig gennem grønne områder lige fra Kagsmosen til Utterslev Mose i nord og til Valbyparken i syd.

Praktiske oplysninger

Adgangsforhold

Adgang til Kagsmosen kan ske fra Brunevang (på 2 steder) og fra broen over Vestvolden. Desuden er der to broforbindelser over Kagsåen henholdsvis fra Herlev og Rødovre (se kortet).

Transport

Kagsmosen ligger tæt ved Husum S-tog station. Oplysninger om offentlig bustransport til parken fås i HUR Kundecenter, tlf. 3613 1415 og på www.rejseplanen.dk.

Åbningstider

Kagsmosen er åben hele døgnet.

Færdsel i mosen

- Hunde skal føres i snor.
- Cykelsti findes (se kortet).
- Fiskeri i mosen er ikke tilladt.
- Sejllads i mosen er ikke tilladt.

